

J. R. v. SALIS: *Weltgeschichte der neusten Zeit. III: Von Versailles bis Hiroshima 1919—45*. Zürich, 1960.

Viime vuonna ilmestyi tunnetun sveitsiläisen historiantutkijan J. R. v. Saliksen kirjoittaman uusimman ajan maailmanhistoria-teoksen III osa. Samalla hän sai päätökseen suurteoksensa (*Weltgeschichte der neusten Zeit*), jonka ensimmäinen osa ilmestyi noin kymmenen vuotta sitten. Tulos on erittäin merkittävä synteesi kehityksestä, joka alkoi Ranskan—Saksan sodasta 1870 ja päättyy, kuten viimeisen osan nimestäkin ilmenee, Hiroshimaan.

Teoksen aihe on erittäin vaativa, sillä historialliselta kannalta katsoen aikaetäisyys, perspektiivi on vielä liian lyhyt voidaksemme täysin selvästi saada oikean, objektiivisen kuvan siitä valtavasta mullistusajasta, joka on teoksen aiheena. Me elämme vielä keskellä poliittista kenttää, johon toisen maailmansodan seuraukset lakkaamatta vaikuttavat.

Tästä huolimatta kiinnostus uusimman ajan historiantutkimukseen on erittäin suuren takia, että ihmiset, jotka elävät keskellä valtavia mullistusaikoja, haluavat saada tietää näihin mullistuksiin johtaneet syyt. Jokainen historiantutkija tietää kuitenkin jo työhön ryhtyessään, että ajallisen perspektiivin lyhyys tekee mahdolltomaksi lähimainkaan oikean kuvan saamisen läheisen menneisyyden historiallisista tapauksista. Toisaalta on tietenkin tärkeätä, että aikalaiset jo merkitsevät muistiin käsityksensä oman aikansa tärkeistä tapauksista, sillä näiden tekemät huomiot ovat myöhemmille historiantutkijoille myös ensiarvoisen tärkeitä muiden lähteiden ohella.

Sveitsiläisen historiantutkijan ko. teos on esimerkillinen näyte siitä, kuinka oman ajan tapahtumista voidaan kuitenkin saada mahdollisimman objektiivinen synteesi. Nyt ilmestynyt osa on jakautunut kahteen päälukuun: »Eurooppa maailmansodan jälkeen» sekä »Maailmanpolitiikan kriisi ja toinen maailmansota». On tosiaan huomattava, että tekijä on saanut yhden, tosin laajan n. 800 sivua sisältävän teoksen puitteisiin mahtumaan olen- naisimmat ja tärkeimmät tapahtumat toiseen maailmansotaan johtaneesta kehityksestä sekä itse sodan päätapahtumat.

Teoksen rikasta sisältöä on turha lähteä selostamaan. Sanottakoon vain, että jokaisen historiasta kiinnostuneen pitäisi tutustua tähän teokseen, jonka yksistään tyylilliset ansiot aiheuttavat sen, että lukija herpaantumatta seuraa tekijän selkeää ja havainnollista esitystä.

Tekijä kertoo esim. kuinka Hitlerin politiikka johti kyllä Versailles'in järjestelmän luhistumiseen, mutta samalla hänen omaan tuhoonsa. Toisen maailmansodan voittajia yhdisti yhteinen vihollinen, Hitler, mutta tämän kukistuttua ja Saksan antauduttua tilanne oli kaikille aikalaisille aivan uusi, ennen tuntematon. Eurooppa jakaantui kahteen voimaryhmään, Itä- ja Länsiblokkiin samalla, kun Euroopan merkitys maailmanpolitiikassa laski. Kaksi maailmanvaltaa, Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kantoivat tästä lähtien päävastuun maailman kohtaloista.

Toinen ratkaiseva tekijä toisen maailmansodan päättyessä oli Hiroshimaan pudotettu atomipommi. Tämän tuhoaseen keksiminen on mullistavasti vaikuttanut sodankäyntiin ja samalla tähän asti estänyt uuden suursodan puhkeamisen. Tämän tilalle on tullut ns. kylmä sota, jota kumpikin voimaryhmä on toisiaan vastaan käynyt. Tänä aikana on tapahtunut mm. kansallinen herääminen ja laaja itsenäistymisliike Aasiassa ja Afrikassa. Tekijän käsityksen mukaan Hiroshiman muisto on vaikuttanut ulkonaisen rauhan säilymiseksi enemmän kuin mikään rauhansopimus olisi voinut tehdä.

O. Seitkari

IPSA:n viides maailmankongressi

pidetään Pariisissa syyskuun 26—30 päivinä 1961 Unescon talossa.

Lähempiä tietoja kongressiin osallistumisesta sekä ilmoittautumismakkeita saatavissa Valtiotieteellisen Yhdistyksen sihteeriltä.

Puh. 413 736 ilt.